

FORSKNING

Geofysiker Paul Seaman aggstimi 2021-mi immap iluani assiliivimmik VR-kameramik atortoqarluni. Ukioq manna assiliivik nassaqqissavaa.

Geofysiker Paul Seaman i august 2021 med VR-kamera til at fotografere under vandet. Det tager han med igen i år.

© Florian Huber

Immanik ilisimatooq Bengt Liljeblad, Göteborg Universitet, ukioq manna ilisimasassarsiornermut peqataaqqissaaq.

Oceanografen Bengt Liljeblad, Göteborg Universitet, er med på ekspeditionen igen i år.

© Florian Huber

Penge til Ikka-projektet

Nordens Institut i Grønland støtter ny forskning om Ikka-Søjlerne

IKKA-PROJEKTET

Poul Krarup

krarup@sermitsiaq.gl

I begyndelsen af juli skal forskerne bag Ikka-projektet igen til Ikka-Fjorden i Sydgrønland for at studere de sjældne Ikka-Søjler.

Geologen Gabrielle Stockmann, som har været med i forskningen af Ikka-Søjlerne siden 1995, oplyser, at projektet nu har fået tilskud fra Nordens Institut i Grønland (Napa).

Støtten er Arktisk Samarbejdsprogram og på i alt 500.000 kroner, hvilket er det største beløb Napa kan give til et projekt om året. Ikka-Projektet har mulighed for at søge om støtte i tre år.

Gabrielle Stockmann har i årenes løb været tilknyttet flere forskellige universiteter i Norden og bor og arbejder lige nu i Göteborg og er tilknyttet Göteborgs Universitet.

– Vi er meget glade for, at Nordisk Ministerråd anerkender vores arbejde og støtter os gennem Nordens Institut i Grønland, siger Gabrielle Stockmann til Sermitsiaq.

– Støtten fra Napa skal blandt andet gå til at lave en database over alt materiale (forskningsdata, billeder og videoer) indsamlet i Ikka-fjorden gennem 27 år og til at forberede nye biologiske studier af søjlerne, oplyser hun.

– Jeg og biologerne Susse Wegeberg fra Aarhus Universitet og Lina Rasmusson fra Göteborgs Universitet vil bruge det gamle billedmateriale til at afgøre, hvor meget liv, der var på søjlerne i 1995-97, og sammenligne det med i dag.

– Det er helt fantastisk, vi er så glade for, at vi nu får mulighed for at fortsætte arbejdet med søjlerne - også fra et biologisk perspektiv! Lina og Susse er begge specialister i kalkrødalger, hvilke der vokser masser af på de ældre søjler, og disse kalkrødalger kan måske hjælpe os med endelig at få en alder på søjlerne. Et gæt er, at de op til 600 år gamle, men de kan også være ældre, siger Gabrielle Stockmann.

– Desuden giver støtten fra Napa nu mulighed for at sætte eksperimenter i gang, der skal teste ikait-mineralets potentiale for CO₂ lagring i samarbejde med en ekspert fra Carbfix projektet i Island.

En anden forsker, der også har været med i alle årene, er geofysikeren Paul Seaman, der også deltager på ekspeditionen til sommer.

– Han tager undervands VR-kamera med, så vi kan filme søjlerne og dyrelivet på dem. Desuden skal vi foretage havvandsmålinger. De nye målinger er nødvendige for at sige noget om, hvilke vilkår dyre- og plantelivet har i Ikka-Fjorden, forklarer Gabrielle Stockmann.

Sommerens feltarbejde i Ikka-fjorden er planlagt til juli og bliver i år varetaget af oceanografen Bengt Liljeblad og Gabrielle Stockmann, Göteborgs Universitet, og Paul Seaman sammen med lokale fra Arsuruk blandt andre Kunuk Albrechtsen, som hjælper med det praktiske.

– Vi skal færdiggøre de havvandsmålinger, vi startede på i Ikka-fjorden i sommeren 2021. Vi har tidligere år set alarmerende høje havvandstemperaturer i Ikka-fjorden. Med Bengt Liljeblads ekspertise og måleinstrumenter kan vi nu få et mere detaljeret billede af havvandets temperatur, saltholdighed, ilt, pH og strømforhold med mere, siger Gabrielle Stockmann til Sermitsiaq og tilføjer:

– Vi har GPS position og højde på alle 938 søjler, og vi ved også på hvilke dybder, de står. Konklusionen er derfor, at der er mindst lige så mange søjler som i 1990'erne, men spørgsmålet er hvor stabile de er, og om havvandet i Ikka-fjorden er blevet markant varmere, siger Gabrielle Stockmann om den aktuelle forskning.

© Erik Sturkel

Gabrielle Stockmann 2021-mi ilisimasassarsiornermi ikiortit nunaqavissut, Jonathan Rasmussen aamma Kunuk Albrechtsen, Arsummeersut, peqatigalugit. Kunuk ukioq manna ikiuteqqissaaq.

Gabrielle Stockmann med lokale hjælpere på ekspeditionen i 2021, Jonathan Rasmussen og Kunuk Albrechtsen fra Arsuruk. Kunuk hjælper til igen i år.

Ikkamik suliniut aningaa-saliiffiq-neqartooq

Ikkap kangerlua, ilisimatuut Ikkami napasunik juulimi misissuinermik ingerlatsivigeqqisassaat.

Ikka-Fjorden hvor forskere i juli igen skal undersøge Ikka-Søjlerne.

Nunani Avannarlerni Piorsarsimassutsikkut Attaveqaat Ikkami napasut pillugit ilisimatusarnermut nutaamut tapiissuteqarpoq

IKKAMIK SULINIUT

Poul Krarup

krarup@sermitsiaq.gl

Ilisimatusartut Ikkamik suliniutum tunuliaqutaasut juulip aallartinnerani Kujataani Ikkap kangerluanoqaqqissapput Ikkami napasut qaqutigooortut misissuiffiq-artorlugit.

Ujarassioq Gabrielle Stockmann, Ikkami napasunik ilisimatusaatiginninnermut 1995-imiilli peqataasimasooq, paasissutisivoq, suliniut maanna Nunani Avannarlerni Piorsarsimassutsikkut Attaveqaammit (NAPA) tapiissuteqarfigineqartoq.

Tapiissutit Issittumi Suleqatigiinnermut Tapiissuteqartarfimmeersuupput katillugilu 500.000 koroouninik aningaasartaqarlutik. Taakkualu Napamit suliniutum ataatsimut tapiissutigineqarsinnaasut annersarivaat. Ikkamik Suliniut ukiut pingasut qaangiuppata tapiissutinik qinnuteqaqqinnissamut periarfissaqarpoq.

Gabrielle Stockmann ukiut ingerlaneranni Nunani avannarlerni universitetinut assigiinngitsunut arlalinnut attuumassuteqarsimavoq ullumikkullu Göteborgimi najugaqarluni suliffeqarlunilu Göteborgs Universitetimullu attuumassuteqarluni.

– Nordisk Ministerrådip ilisimatusarnittinnik nersorinninnera Nunanilu Avannarlerni Piorsarsimassutsikkut Attaveqaat aqutigalugu uagutsinnut tapiissuteqarnera nuannaarutigisorujussuuarput, Gabrielle Stockmann Sermitsiamut oqarpoq.

– Napamit tapiissutit Ikkap kangerluani ukiut 27-t ingerlaneranni atortussat katersorneqarsimasut tamarmik (ilisimatusaatiginninnermi paasissutissat, assilisat videoliallu) paasissutissanik toqqorsiviliuunneqarnerinut napasullu uumassuilerinik-kut nutaamik misissuiffiqineqarnissaata piareersarneqarneranut atorneqassapput, paasissutisivoq.

– Assitoqqanik uanga uumasorsiuullu Susse Wegeberg, Aarhus Universitetimeersoq, aamma Lina Rasmussen, Göteborgs Universitetimeersoq, 1995-97-imi napasut qanoq uumassuseqartiginerannik aalajangersaanissamut ullumikkullu uumassuseqassutsip sanilluinnissannut atuissaagut.

– Ajunngilluinnarpoq, napasunik suliaqarnitta nanginnissannut – aamma uumasuilerinermi isigalugu - maanna periarfissinneqaratta nuannaarutigisorujussuuarput! Lina aamma Susse kalkini quajaatinik aappaluttunik immikkut ilisimasaliupput, napasunilu pisoqaanerunni tamakkoqar-

luarpoq, quajaatillu aappaluttut taakkua napasut pisoqaassusilerinissaannut kiisami immaqa ikiorsinnaassavaatigut. Eqqoriar-neqarpoq ukiut 600-t angullugit pisoqaassuseqarsinnaasut, kisianni aamma sulipisoqaanerunissaasut, Gabrielle Stockmann oqarpoq.

– Tamatuma saniatigut Napamit tapiissutit misileraanerit aallartinnissannut periarfissiupput, Ikaitit CO₂-mik toqqorterisinnanerannik misileraavivissusamik dlslandimi immikkut ilisimasalik Carbfiximeersoq peqatigalugu.

Ilisimatooq alla ukiuni tamani aamma peqataasimasooq, tassaavoq geofysikeri Paul Seaman, aasaru ilisimasassarsiornermut aamma peqataasussaq.

– Tamatuma saniatigut immamik uuttortaanermik suliaqassaaq. Tamannalu siusinnerusukku aamma suliarisarsimavaa. Ikkap kangerluani uumasooqassuseq naasoqassuserlu qanoq atugassaartitaanersut oqaatigineqarsinnaassappat uuttortaanerit nutaat taakkua pisariaqassapput, Gabrielle Stockmann nassuiaavoq.

Ikkap kangerluani aasaanerani misisuiartorluni angalaneq juulimi pisussatut pilersaarutigineqarpoq ukioq mannalutamatuminnga isumaginnittussat tassaallutik, immanik ilisimatooq Bengt Liljebladh, aamma Gabrielle Stockmann, Göteborgs Universitet, aamma Paul Seaman, Arsumiunuk peqateqarluni, ilaatigut Kunuk Albrechtsen aamma Jonathan Rasmussen, suliaassanik ikiuuttussat.

– Immamik uuttortaanerit Ikkap kangerluani 2021-mi aasakkut aallartissimasavut inaarsassavavut. Ukiut siuliini Ikkap kangerluani immap kissarnerulersimanera ernumaammernartoq takusimavarput. Bengt Liljebladh immikkut ilisimasai uuttortaanissamullu atortorissaarutai iluaqutsiullugit immap kissassusia, tarajoqassusia, ilteqassusia, pH-mut tunngasortaa sarfammullu tunngasut allallu sukumiinerusumik paasisaqarfigisinnannussavavut, Gabrielle Stockmann Sermitsiamut oqarpoq ilassuteqarlunilu:

– Napasut 938-t tamaasa GPS aqutigalugu sumiiffissisimavavut portussusiinillu aalajangersaasimalluta, aamma qanoq ititigisumiinnerannik ilisimasaaqarpugut. Taamaattumik inernilissutigineqartoq tassaavoq, 1990-ikkunnisut napasut minnerpaamik amerlassuseqassasut, kisianni qanoq patajaatsiginersut aamma Ikkap kangerluani imaq malunnartumik kissarnerulersimasooq apeqqutaassaaq, Gabrielle Stockmann, ilisimatusarneq maanna ingerlanneqartoq pillugu oqarpoq.

PAASISAT

Nunani Avannarlerni Suleqatigiinnermut Tapiissuteqartarfik: Issittoq piujuaannartitsiviusooq

»Nordisk Ministerrådip ataani tapiissuteqartarfik nutaajukannersooq Kalaallit Nunaanni suliniut- inut aningaasanik tapiissuteqartarpoq, Ikkamillu Suliniut ukioq manna tappiiffiqineqartut arlallit akornanniippoq. Assersuutigalugu Susse Wegeberg, suliniutisinni suleqataasussaq, qeqquaqarfiit nunap assiliorinissannut Nunani Avannarlerni Piorsarsimassutsikkut Attaveqaammit aamma tapiiffiqineqarpoq. Suliniutit aningaasaliiffiqineqartut ataatsimoorutigisaannik, taakkua (najakka- mi) inuiaqatigiinnut iluaqutaassuseqassapput FN-imilu nunarsuarmut anguniakkanik arlalinnik nammassinnittuussallutik minnerpaamillu nunat avannarliit pingasut akornanni suleqatigiinner- mik takutitsisuussallutik. Tassa imaappooq, ilisimatusarnerinnaanngitsoq pineqarpoq«, Gabrielle Stockmann paasissutisivoq.

Nunani Avannarlerni Piorsarsimassutsikkut Attaveqaatip nittartaga naapertorlugu: »Suleqatigiinnermut Tapiissuteqartarfik 2030-mut takorluukkatsinnut tassaasumut Nunat Avannarliit 2030-mi piujuaannartitsinerpaanngornissannut aamma akuliutsitsinerpaanngornissannut takorluukkamut taperseeqataassaaq.

Issittumi nunat avannarliit suleqatigiinnerannik siuarsaanissaq anguniagaavoq, issittumi avatangiisit, aningaasaqarneq aamma inooqataanikkut pissutsit pillugit ilisimasaqarnerulernissaq anguniarlugu.

Suleqatigiinnermut Tapiissuteqartarfiup Issittumi unammillernartut aamma pisariaqartitat piviusumik aaqiiffiqinissannik suliaqartartut aqutissiuuttarpari. Tamanna atassuteqaatit ataatsimiittarfillu ingerlattuarnissannut aamma pilersittuarnissannut tunngavissaqartitsilersarpoq, taakkulu sumiiffinni naleqquttuni nuttartarnermut, akuliutsitsinerneq aamma misilittakkanik avitseqatigiinnermut taperseeqataasarput.

Qinnuteqarnissamut killigittitaq ukiut tamaasa tassaavoq 15. februaari.

Napap Issittumi Suleqatigiinnermut Tapiissuteqartarfiup allaffissornera 2021-mi ingerlatilersimavaa. Ilisimatusarfik qinnuteqaatinik nalilersuullunilu akuersissutiginnittassaaq.

Issittumi Suleqatigiinnermut Tapiissuteqartarfik pillugu tunuliaqutaasunik paasisaqarnerugit »Issittoq piujuaannartitsiviusooq«.

FAKTA

Nordisk Samarbejdsprogram: Et bæredygtigt Arktis

»Det er et relativt nyt program under Nordisk Ministerråd, som uddeler penge til samarbejdsprojekter i Grønland, og Ikka-Projektet var et af flere, der fik støtte i år. For eksempel Susse Wegeberg, som skal arbejde på vores projekt, fik også støtte fra Nordens Institut i Grønland til kortlægning af tangskove. Det, de projekter, som fik penge, alle har tilfælles, er, at de skal have en form for (lokal) samfundsnytte og opfylde en række af FNs verdensmål og repræsentere et nordisk samarbejde mellem mindst tre nordiske lande. Det vil sige, at det handler om mere end bare forskning«, oplyser Gabrielle Stockmann.

Ifølge Nordens Institut i Grønlands hjemmeside: »Formålet med programmet er at bidrage til Nordisk Ministerråds vision 2030. Visionen går på, at Norden skal være verdens mest bæredygtige og integrerede region i 2030. Målet med programmet er at fremme nordisk samarbejde i Arktis og bidrage til øget viden om arktisk miljø, økonomi og sociale forhold.

Med programmet er det tanken at opnå nordiske og arktiske partnerskaber, som kan bidrage til konkrete løsninger på aktuelle udfordringer og behov i Arktis. Der er derfor et klart fokus på at skabe og drive netværk og mødepladser, som kan bidrage til at styrke mobilitet, integration og erfaringsudveksling.

Ansøgningsfrist er 15. februar hvert år.

Napa har i 2021 overtaget administrationen af Arktisk Samarbejdsprogram. Ilisimatusarfik vil vurdere og bevilge ansøgninger.

Læs mere om baggrunden for Arktisk Samarbejdsprogram »Et bæredygtigt Arktis«.